

Studii reprezentative privind importanța lecturii

Motto: „Odată ce înveți să citești, vei fi pentru totdeauna liber”

Frederick Douglass

Rezumat:

Vera OSOIANU

Autorii sugerează ideea despre importanța lecturii pentru dezvoltare și o argumentează statistic. Fraza „Cititorii sunt lideri” (“Readers are leaders”) este frecvent utilizată pentru a demonstra importanța lecturii în ascensiunea financiară. Bibliotecile de toate tipurile au un rol foarte important în promovarea lecturii, asigurat de însăși misiunea bibliotecii – îmbunătățirea calității vieții oamenilor și dezvoltarea comunităților. Lectura oferă șanse egale pentru cunoaștere și dezvoltare, care este esența existenței conștiente.

Cuvinte-cheie:

Angela DRĂGĂNEL

lectură, biblioteci, cititori, dezvoltare, promovare, comunitate.

Fenomenul lecturii și importanța lecturii pentru dezvoltare este o temă mult discutată și dezbătută la foruri de diverse niveluri. În ultimii ani a constituit și subiectul mai multor studii realizate de cercetători de la universități de

mare prestigiu din Europa și SUA. Tot mai multe studii demonstrează că dincolo de pasiune și plăcere, lectura are o influență enormă asupra dezvoltării personale și profesionale, comportamentului și sănătății.

Constatările studiilor recente reprezintă argumente puternice pro lectură, cum ar fi:

- lectura prelungește viața omului – cu cât citește mai mult, cu atât trăiește mai mult;
- lectura cărților bune face omul mai bun;
- lectura poate ajuta omul să se însănătoșească mai repede;
- lectura îmbunătățește nu numai abilitățile cognitive, lingvistice, alfabetizarea, învățarea, dar și comportamentul copiilor;
- copiii care citesc sunt mai puțin agresivi, mai calmi și mai atenți;
- lectura timpurie stabilește scena pentru învățarea de-a lungul vieții;
- citind, copiii își dezvoltă limbajul și gândirea;
- copiii înconjurați de cărți au șansa de a câștiga mai mulți bani ca adulți;
- lectura reduce stresul la copii cu 70%;
- lectura ține creierul sănătos etc.

Beneficiile enumerate sunt doar o parte neînsemnată din beneficiile lecturii asupra dezvoltării oamenilor în particular și societății în general.

Cu toate acestea, justificat sau nu, criza lecturii și analfabetismul funcțional sunt dezbătute pe scară largă în ultimii ani. La nivel paneuropean, statisticile invocă o medie de 20% sau 73 de milioane de europeni, sau unul din cinci adulți ca fiind analfabeți funcțional (persoane care știu să citească, dar nu înțeleg ce citesc).

Se pare că situația din Republica Moldova este și mai gravă. Conform rezultatelor PISA din 2015, în țara noastră doar 54,2% dintre elevi au fost considerați competenți în domeniul citire/lectură.

Cauzele crizei de lectură sunt:

- concurența cu media și tehnologia;
- axarea interesului pe alte tipuri de activități de loisir;

- slaba implicare a factorilor de decizie în organizarea lecturii;
- dezinteresul familiei și al societății.

Conform cercetării statistice „Utilizarea timpului în Republica Moldova”, realizată de Biroul Național de Statistică în cadrul proiectului comun ONU „Consolidarea Sistemului Statistic Național”, cu sprijinul financiar al PNUD, UN Women și Guvernului Suediei, moldovenii citesc mai puțin decât cetățenii statelor din UE.

Cercetarea s-a desfășurat pe o perioadă de 12 luni, antrenând peste zece mii de persoane. Potrivit studiului, moldovenii citesc în medie câte 17 minute pe zi, sau cu șapte minute mai puțin decât cetățenii statelor din UE. Patru minute pe zi moldovenii dedică citirii cărților tipărite, la fel ca spaniolii, slovenii sau italienii. Cea mai populară formă de lectură la moldoveni este online. Pentru aceasta se alocă aproximativ 10 minute pe zi. În comparație cu femeile, bărbații consumă cu 10% mai mult timp pentru informarea online și cu 8% mai puțin timp pentru citirea cărților în format de hârtie.

Persoanele de la orașe dedică activităților de lecturare de două ori mai mult timp decât cele de la sate (23 și, respectiv, 12 minute/zi). Moldovenii cu vârsta până la 34 de ani citesc preponderent online, iar cei cu vârsta peste 35 de ani citesc cărți tradiționale și publicații periodice.

Aceste rezultate sunt confirmate și de constatările Barometrului Opiniei Publice (BOP). Potrivit BOP 2018, zilnic citesc cărți doar 10% dintre respondenți, iar ziare citesc zilnic 9%; de câteva ori pe săptămână citesc cărți 11% și ziare 17%; de câteva ori pe lună citesc cărți 11% și ziare 13%; o dată pe lună sau mai rar citesc cărți 14%, iar ziare 12%.

Foarte interesantă este dinamica procesului de lectură sau, mai bine zis, stagnarea pe acest segment. Dacă urmărim anii 2004–2018 (prezentați într-o anexă de către Institutul de Politici Publice), cifrele nu variază foarte mult. În anul 2004, 10% din respondenți declarau că citesc zilnic, iar în anul 2018 constatăm aceeași cifră. Între anii 2004 și 2018 variabilele printre cei ce citesc zilnic sunt între 5 și 10%. Pentru comparație: 77% din respondenți privesc televizorul zilnic și 55% folosesc zilnic internetul.

BOP 2018, ca și alte studii, demonstrează că oamenii din spațiul urban citesc mai mult decât cei din spațiul rural, respectiv 18 și 11%. Rata lecturii aici este mai mică decât în studiul prezentat mai sus. Femeile citesc mai mult decât bărbații, respectiv 16 și 13%. Cât privește nivelul socioeconomic al respondenților, acesta este următorul: 21% au un nivel ridicat; 11% au un nivel mediu și 12% – nivel scăzut.

Marea surpriză a Barometrului Opiniei Publice este anul 2019 (rezultatele cărui au apărut când articolul era deja finalizat). Datele oferă o descreștere năucitoare comparativ cu anul 2018. Potrivit BOP 2019, realizat în ianuarie–februarie 2019, zilnic citesc ziare doar 5% din respondenți, iar cărți – doar 6%; de câteva ori pe săptămână citesc ziare 17% (egal cu anul 2018), iar cărți citesc 10%. De remarcat că a scăzut, de asemenea, numărul persoanelor care ascultă radioul – 25%, privesc televizorul 74% și utilizează internetul 52%. Este greu de spus ce fac persoanele în timpul care rămâne de la aceste activități, de vreme ce toate cifrele sunt în descreștere.

Cercetătorii fac tot mai frecvent o paralelă între lectură și bunăstare. Fraza „Cititorii sunt lideri” (“Readers are leaders”) este foarte frecvent utilizată pentru a demonstra importanța lecturii în ascensiunea financiară. Oamenii care citesc cărți învață mult mai mult decât cei care navighează în internet. Potrivit cercetătorului Tom Corley, autorul bestsellerului „Obiceiurile bogaților – obiceiurile zilnice de succes ale oamenilor cu averi mari” (“Rich Habits: The Daily Success Habits Of Wealthy Individuals”), care a studiat obiceiurile de lectură ale oamenilor bogați, diferența dintre oamenii bogați și cei săraci este că primii citesc pentru a se perfecționa, iar ceilalți pentru a se distra.

Cifrele invocate de Tom Corley sunt foarte elocvente:

- Doar 11% dintre cei bogați citesc pentru a se distra, iar în rândul celor săraci cifra este de 79%;
- 85% dintre bogați citesc două sau mai multe cărți despre educație, carieră sau perfecționare pe lună, comparativ cu 15% dintre cei săraci;

- 94% dintre bogați citesc publicații de știri, inclusiv ziare și bloguri, comparativ cu 11% dintre săraci;
- 88% dintre persoanele bogate petrec cel puțin câte 30 de minute pe zi citind cărți sau materiale despre educație sau carieră, versus 2% dintre persoanele sărace;
- 63% dintre părinții bogați le solicită copiilor lor să citească două sau mai multe cărți non-ficțiune pe lună, spre deosebire de doar 3% dintre părinții săraci care fac acest lucru.

Tom Corley consideră că obișnuințele zilnice determină succesul financiar. „Bogații sunt cititori lacomi ai temelor despre cum să te îmbunătățești. Ei citesc cărți de autoperfecționare, biografii, cărți despre oameni de succes și subiecte de acest gen” (1).

Miliardarul Warren Buffett, de exemplu, declara că dedică lecturii 80% din timpul său în care lucrează. Sfatul său pentru toată lumea este: „Indiferent în ce stadiu vă aflați în viață, învățați și veți reuși” (2).

Steve Siebold, care le-a luat interviuri la peste 1.200 de persoane bogate, a descoperit că toți aveau un lucru în comun: se educă singuri prin lectură (16). Bill Gates, Warren Buffett, Oprah Winfrey, Elon Musk, Mark Cuban, Jack Ma sunt doar câteva nume de oameni de afaceri de succes care sunt cititori înrăiți.

Potrivit Mediafax, Bill Gates, unul dintre cei mai bogați oameni din lume și un veritabil pasionat de literatură pe tot parcursul vieții, citește aproximativ 50 de cărți pe an. Însă acum, Gates declară că este interesat strict de cărți de non-ficțiune. Cu toate că Bill Gates vizitează o mulțime de locuri și întâlnește oameni interesanți, mărturisește că pasiunea sa cea mai mare este să descopere cărți și să dobândească noi cunoștințe. „Cititul a fost principala modalitate prin care am învățat tot ce știu, iar gustul pentru lectură l-am prins încă de mic copil”, a declarat Bill Gates într-un interviu pentru „The New York Times” (4).

În marea lor majoritate, persoanele pasionate de lectură aplică „regula celor cinci ore” dezvoltată de către Michael Simmons, fondatorul Empact.

„Conceptul este extrem de simplu: indiferent cât de încărcată este agenda oamenilor de succes, timp de o oră în fiecare zi (cinci ore pe săptămână) lasă totul deoparte pentru a citi sau pentru a învăța ceva nou. Este exact același obicei pe care îl avea și Benjamin Franklin, unul dintre părinții fondatori ai Statelor Unite ale Americii. Acesta se trezea devreme în fiecare zi, iar o oră o dedica cititului și scrisului. Mai mult, acesta a înființat un club de lectură pentru cei care erau interesați de dezvoltarea personală, dar și de dezvoltarea comunității din care făceau parte.

Astăzi, „regula celor cinci ore” a fost asimilată de cei mai mulți milionari ai lumii. Aceștia au adaptat-o și au împărțit-o în trei activități: citit, reflecție și experiment. Mark Cuban și Dan Gilbert, proprietarii Cleveland Cavaliers, citesc între o oră și trei ore pe zi. Elon Musk, fondatorul SpaceX, a învățat cum să construiască rachete citind.

Pe lângă faptul că ne ajută să ne îmbogățim cunoștințele, „citolul ne crează un avantaj, de care nu se pot bucura cei care nu fac asta” susține Jack Ma, co-fondatorul Alibaba. „Spre deosebire de cei care nu citesc, cei care citesc zilnic vor avea mereu cunoștințe despre industriile în care nu lucrează, despre strategii și tactici de business”, adaugă el (15).

Putem presupune că există o legătură pe linie dreaptă între nivelul mai scăzut de lectură al moldovenilor și IQ-ul acestora. Drept dovadă poate fi invocat studiul realizat de două universități din Irlanda de Nord și Finlanda, „Inteligența: un concept unificator pentru științele sociale”, care scoate în relief nivelul mediu de inteligență al fiecărei țări. În baza studiului, a fost elaborată o hartă a coeficientului de inteligență, unde Republica Moldova se situează pe ultimele locuri în Europa, cu un IQ mediu de 92. Lucrarea mai dezvăluie că IQ-ul mediu al europenilor este în scădere. O altă constatare este că IQ-ul crește prin educație. Un bun exemplu ar fi țările nordice, acolo unde nivelul de inteligență a crescut în ultimele decenii, concomitent cu un acces extins la educație și cultură, implicit la lectură, putem adăuga noi.

În acest context, nu este greu de pătruns esența îndemnului scriitorului Michel Tournier: „Citiți, citiți, cititul vă face fericiți și inteligenți”. Dacă medităm asupra afirmației lui Tournier privitor la inteligență, totul

este foarte clar. În ce privește fericirea, aceasta poate fi gândită și prin prisma faptului că lectura oferă șanse egale pentru cunoaștere și dezvoltare, esența existenței conștiente. Dacă vrem ceva mai profund, vom apela la Jorge Luis Borges: „Lectura e o formă de fericire, dar nu poți obliga pe nimeni să fie fericit” sau Fernando Savater: „Lectura este o formă a fericirii. Ultima la care vom renunța!”. Motivul fericirii în contextul lecturii apare și la Marcel Proust: „Probabil că nu există zile mai fericite din copilărie ca acelea petrecute citind o carte extraordinară”. „Nu poți cumpăra fericire, dar poți cumpăra cărți, ceea ce, de fapt, e același lucru.” (Autor necunoscut)

Mai multe studii realizate în ultimii ani plasează moldovenii printre cele mai nefericite națiuni de pe glob. Reprezentantii organizației olandeze „World Database of Happiness” de pe lângă Universitatea din Rotterdam au efectuat un studiu în 95 de țări pentru a stabili care sunt cele mai fericite națiuni de pe glob.

Locuitorilor fiecărei țări li s-a cerut să răspundă la 10 întrebări. În baza răspunsurilor, cele mai fericite țări s-au constatat a fi Danemarca, cu 8,2 puncte acumulate din 10 posibile. Pe locul doi se afla Elveția (8,1 puncte), urmată de Islanda (7,8), Finlanda, Australia și Suedia cu câte 7,7 puncte. Moldova se situează pe unul din ultimele locuri, fiind în lista celor mai nefericite națiuni de rând cu Belarus, Ucraina, Uzbekistan, precum și cu Tanzania, Ruwanda și Zimbabwe (Africa).

De menționat însă că indicele fericirii nu depinde de nivelul salariilor. Un exemplu în acest sens este populația din Nigeria și Bangladesh, cea mai săracă financiar, dar care este mai fericită decât cea din Moldova, iar SUA, considerate cele mai bogate din lume, n-au ocupat nici măcar unul dintre primele 10 locuri, situându-se pe poziția 17. Conform ratingului fericirii, Moldova a obținut doar 3,5 puncte, fiind calificată ca una dintre țările cu cea mai nefericită populație.

Intrigat de aceste rezultate, Eric Weiner, fost corespondent extern al postului de radio public din Olanda, a vizitat primele 10 țări cu populația cea mai fericită, după care a analizat și populația celor mai nefericite țări (inclusiv

Moldova). Weiner a constatat că printre cauzele care îi fac pe moldovenii nefericiți se numără incultura și lipsa demnității naționale (14).

Incultura poate fi combătută prin lectură, respectiv putem trasa o linie dreaptă între nefericirea moldovenilor și dezinteresul pentru lectură.

„Cititul este pentru minte la fel ca și exercițiile fizice pentru corp” – afirmația este argumentată de studii serioase și aprobată de personalități care au încercat, cu diverse ocazii, să demonstreze acest adevăr. Tot mai multe studii, realizate pe diverse meridiane, demonstrează influența benefică a lecturii asupra minții. Se accentuează, în special, importanța lecturii textelor mari și învățarea textelor, în special a poeziilor, pe de rost. Tot mai multe voci se pronunță asupra importanței lecturii de plăcere, care se face în timpul liber și nu este impusă de necesitățile profesionale, cum este lectura motivațională, care predomină clasamentele. Mai rămâne ca aceste adevăruri să ajungă la mintea și înțelegerea a cât mai multor potențiali cititori.

În secolul nostru, am făcut rost și de dovada științifică: cuvântul scris este capabil, din punct de vedere medical, să ajute organismul atât emoțional, cât și fizic. Studii recente demonstrează că lectura are beneficii mari pentru sănătate, modificările având loc la nivelul creierului. Un studiu realizat de cercetătorii de la Yale University School of Public Health, rezultatele cărora au fost diseminate de publicații de mare prestigiu precum „The Independent”, „The New York Times” etc., demonstrează că persoanele care citesc trăiesc mai mult și cu cât citesc mai mult, cu atât trăiesc mai mult. Studiul a fost realizat online pe un eșantion de 3 635 de persoane cu vârsta mai mare de 50 de ani. Conform rezultatelor, persoanele care citesc cel puțin o jumătate de oră pe zi trăiesc mai mult – în medie, cu doi ani – decât cele care nu citesc deloc. Respondenții au fost divizați în trei grupuri: non-cititori, persoane care citesc mai mult de 3,5 ore pe săptămână și persoane care citesc mai puțin de 3,5 ore pe săptămână. Constatarea generală este că ambele grupuri de cititori trăiesc mai mult decât non-cititorii. Persoanele care citesc aproximativ 3,5 ore pe săptămână au un risc mai scăzut

cu 17% să moară în următorii 12 ani, iar în mediul celor care citesc mai mult de 3,5 ore pe săptămână riscul este mai mic cu 23%. Cercetătorii de la Yale precizează că este vorba de lectura cărților, a textelor extinse. Motivul grație căruia cărțile câștigă mai mult decât ziarele este că acestea implică mai multe facultăți cognitive. Cercetarea demonstrează, de asemenea, că femeile citesc mai mult, mai ales dacă au studii și un venit mediu spre unul mare. La realizarea studiului a fost luată în considerare vârsta, rasa, locul de muncă etc.

Neurochirurgul Vlad Ciurea susține: „Cititul, întâlnirile cu oameni dragi, muzica bună, ciocolata, dar mai ales dansul țin creierul sănătos”. Medicul îndeamnă oamenii: „Să nu stăm pe loc, adică mintea să meargă încontinuu. Să scriem, să citim. Merg circuitele, merge mintea, merge memoria. Memoria nu trebuie lăsată să zacă. Mișcarea face foarte bine pentru creier. Este foarte importantă. Dacă ne mișcăm, existăm. Trei lucruri importante: vorbire, scriere, mișcare... Trebuie să ne ducem la culcare la ora 22.00, cu toate închise – TV și calculatoare –, cu o carte frumoasă de literatură. Creierul uman are nevoie de antrenament, cunoștințe, lectură, conștientizarea sensului vieții”.

Lectura își are rostul la fiecare etapă a devenirii omului. Iar cartea rămasă necitită la vremea respectivă nu va mai fi citită niciodată. Deosebit de importantă este lectura copiilor.

Un studiu publicat în „Economic Journal” și realizat de economiștii Giorgio Brunello, Guglielmo Weber și Christoph Weiss, de la Universitatea din Padova, demonstrează importanța cărților și cât de mult înseamnă să le oferim copiilor acces la lectură de la vârste cât mai fragede. Copiii înconjurați de cărți au șansa de a câștiga mai mult ca adulții, demonstrează studiul care a implicat 6000 de subiecți din nouă țări europene. Cercetarea arată că persoanele care au crescut înconjurate de un număr mare de cărți au înclinația naturală de a învăța cât mai mult pe parcursul vieții, curiozitate intelectuală și capacitatea de a se adapta mai ușor, în timp ce pentru persoanele care nu s-au bucurat de avantajul lecturii în copilărie provocările intelectuale sunt în general greu de depășit.

„Este important să le oferi copiilor cărți și să-i încurajezi să citească, pentru că asta va avea, cu siguranță, efecte pozitive asupra performanțelor lor școlare și le va oferi condiții socioeconomice avantajoase”, mai spun realizatorii cercetării publicate în „Economic Journal”.

Citirea de plăcere. Citirea de plăcere implică două procese cognitive majore: lectură profundă și conexiune emoțională. Citirea profundă este un proces lent, în care cititorul pătrunde în esența textului și încearcă să-l înțeleagă în contextul propriu și în contextul lumii exterioare. Conexiunea emoțională are loc atunci când cititorul empatizează cu personajele și promovează percepția socială și inteligența emoțională. Greu de spus care este raportul normal între lectura de plăcere și lectura de formare personală și profesională. În acest sens, John Waters afirmă: „N-ar trebui să citești niciodată doar de plăcere. Citește ca să devii mai deștept! Mai puțin critic. Mai capabil să înțelegi comportamentul deviant al prietenilor tăi sau chiar pe al tău. Alege cărți grele. Din cele la care trebuie să te concentrezi atunci când citești. Și, pentru numele lui Dumnezeu, să nu te aud spunând: nu pot să citesc ficțiune, am timp doar pentru adevăr. Ficțiunea este adevărul [...]”.

Lectura favorizează nu numai abilitățile cognitive, lingvistice, alfabetizarea, învățarea, dar și comportamentul copiilor.

Studiile noi arată că încurajarea lecturii ameliorează în special comportamentul și învățarea în mediul copiilor. În timpul lecturii, ei își concentrează atenția pentru că vor să știe ce urmează.

Anterior a fost demonstrat că copiii care citesc pot mai ușor să-și stăpânească manifestările agresive, sunt mai calmi și mai atenți. În plus, lectura timpurie stabilește scena pentru învățarea de-a lungul vieții. Orice stimulare a celulelor creierului poate ajuta la îmbunătățirea capacității cognitive – gândirea, rezolvarea de probleme și luarea deciziilor.

Pentru cele mai bune rezultate, experții recomandă de început cu bebelușii. De multe ori interacțiunea începe cu contemplarea unei imagini. Copiii mici nu pot citi, dar pot stabili un contact vizual, pot interacționa,

pot zâmbi. Repetarea simplă a cuvintelor cu glas tare ajută la dezvoltarea abilităților de vorbire.

Părinții sunt cei care pot oferi un exemplu bun. Dacă cei mici văd părinții cu cărțile în mână, atunci încep să graviteze în jurul cărților. Timpul petrecut împreună cu o carte adevărată este mai bun decât atunci când copilul e singur în fața unui ecran, deoarece în primul caz există interacțiune, dialog. Ca un bonus suplimentar, avantajele merg în ambele sensuri. Părinții vor avea, de asemenea, mai puțină depresie, mai puțină neliniște, o calitate mai bună a vieții și o mai mare încredere în rolul lor de părinte.

Citirea împreună rămâne unul dintre cele mai importante lucruri pe care adulții le pot face cu copiii și pentru copii. Recomandările adulților trebuie să includă și citirea informațiilor sau a cărților non-ficțiune cu mai multă regularitate. Cărțile motivaționale prezintă numeroase oportunități de a învăța noi concepte și de vocabular, precum și de a lărgi viziunea persoanelor asupra lumii. Cărțile non-ficțiune sunt scrise diferit de cărțile de beletristică, deoarece în paginile lor sunt adesea mai multe imagini, grafice, diagrame și fotografii. Părinții pot ușura tranziția spre mai multe lecturi non-ficțiune, încurajând copilul să previzualizeze o carte înainte de a citi și să fie un cititor activ care pune o mulțime de întrebări.

Lectura își are rostul la fiecare etapă a devenirii omului, începând din familie, grădiniță, școală, continuând la universitate, locul de muncă etc. Respectiv, actorii care au un cuvânt în promovarea lecturii sunt: familia, prin exemplul personal, mediul educațional, structurile infodocumentare – bibliotecile de toate tipurile –, mediul social, mediul economic: edituri, librării, difuzori de carte etc.

Bibliotecile de toate tipurile au un rol foarte important în promovarea lecturii, asigurat de misiunea bibliotecii – îmbunătățirea calității vieții oamenilor și dezvoltarea comunităților.

Un studiu realizat în 2016 la Universitatea din statul Connecticut, care a analizat tendințele comportamentului și alfabetizării în mai mult de 60 de țări, a făcut un clasament al celor mai alfabetizate națiuni. Studiul a constatat că țările nordice se clasează pe primele locuri în lume după nivelul de

alfabetizare, Finlanda ocupând chiar vârful clasamentului. De asemenea, țările nordice sunt în topul clasamentelor privind bibliotecile, inclusiv la capitolul finanțare.

Clasamentul a avut la bază 15 variabile, grupate în câteva categorii: biblioteci, ziare, sistem educațional, accesul la tehnologii etc. Variabilele din categoria „biblioteci” includeau, printre altele, numărul total de biblioteci și volumul colecțiilor în bibliotecile publice. Așadar, nivelul de alfabetizare al unei națiuni se stabilește și după numărul de biblioteci și conținuturile acestora.

Descoperirile arată în mod clar cât de „fertil” este cititul pentru un creier tânăr, în plină dezvoltare. Studiul a fost coordonat de Dr. John S. Hutton de la Cincinnati Children’s Hospital, cu ajutorul unui RMN care a evaluat schimbările petrecute în creierul a 19 copii preșcolari (3-5 ani) în timp ce acestora li se citeau povești. În prealabil, părinții au trebuit să răspundă unui chestionar referitor la stimularea cognitivă a copiilor, frecvența cu care le citeau acestora povești și obiceiurile lor de lectură.

Prin urmare, dacă le citești copiilor de când sunt mici, activitatea aceasta le menține creierul activ și implicat, evitând posibilele tulburări de natură psihică. Astfel, pediatrii recomandă cititul din momentul în care se naște pruncul. Creierul se dezvoltă rapid până la 6 ani, deci, cu cât copilul are parte de mai multă expunere la lectură, de mai multă hrană intelectuală, cu atât mai mult va avea de câștigat pe viitor.

Cu cât îi citești mai mult copilului tău, cu atât ajuți neuronii din această regiune să crească și să creeze conexiuni neuronale care îi vor face mult bine mai târziu. De asemenea, copiii care sunt expuși cititului de la o vârstă fragedă au rezultate mai bune – de exemplu, se concentrează mult mai bine pe termen lung, au un vocabular mai bogat, sunt mult mai atenți și mai pregătiți să meargă la grădiniță/școală.

Studiile demonstrează, de asemenea, că lectura este un remediu pentru persoanele care suferă de insomnie, că cititul înainte de somn îmbunătățește memoria și are un rol important în îmbunătățirea creativității.

Cercetătorii de la mai multe universități din Marea Britanie au realizat un studiu pentru a verifica dacă nivelul stresului poate fi redus prin lectură, în special citind înainte de a merge la culcare. Rezultatul cercetării cu aproape 300 de subiecți a fost foarte încurajator: nivelul stresului a scăzut cu până la 70% la cei care au citit cel puțin patru pagini înainte de somn (12).

Deși criza lecturii este mult dezbătută și părerile experților sunt foarte variate, există și exemple foarte elocvente care prezintă o cu totul altă realitate. Ca și în alte situații, exemplul Finlandei este foarte semnificativ. La 5 decembrie 2018 a fost inaugurată Biblioteca Centrală Helsinki, un cadou de 98 de milioane de euro oferit de Guvernul Finlandei și Primăria orașului Helsinki poporului finlandez cu ocazia Centenarului Independenței! La deschidere, biblioteca avea 100 000 de cărți pentru împrumut. În câteva zile, rafturile au rămas goale, cititorii împrumutând 66 000 de volume. Dar aceasta este Finlanda, unde bibliotecile au fost considerate mereu infrastructura intelectuală a țării, unde serviciile bibliotecare se află în topul serviciilor publice, devansând servicii precum cele bancare și de sănătate. Unde a ajuns Finlanda, cu o populație și o istorie cu mari tangențe cu ale noastre, este un lucru bine cunoscut.

Un alt exemplu ar fi biblioteca Bookster din București, care a fost în vizorul nostru și acum câțiva ani. Revista „Forbes.ro” publica la 30 ianuarie 2019 un articol despre rezultatele activității bibliotecii Bookster în anul 2018. „Biblioteca oferă celor 60.000 de abonați acces la peste 80.000 de cărți, articole, studii de caz și materiale video din domenii diferite, de la dezvoltare personală și profesională la hobby-uri și beletristică. Serviciul de recomandare personalizată și livrare la birou este oferit exclusiv companiilor. Abonamentul la Bookster costă între 3 și 5 euro de persoană pe lună, în funcție de numărul total de angajați ai companiei.” În 2018 au fost împrumutate 2 milioane de cărți. În medie, un angajat împrumută și citește peste 13 cărți și articole pe an. Foarte interesante sunt preferințele de lectură ale abonaților. „Astfel, cititorii din industria IT sunt atrași de lecturi fantastice și istorie: «Origini» de Dan Brown și «Sapiens: scurtă istorie a omenirii»

de Yuval Noah Harari se află printre primele opțiuni ale programatorilor. Angajații din banking, Telecom și FMCG rămân însă fideli ficțiunii, iar «Oamenii fericiți citesc și beau cafea» de Agnes Martin-Lugard este prima lor alegere» (6).

Cifre impresionante! Fondată cu șase ani în urmă, biblioteca a întrecut probabil orice așteptări. Interesant este faptul că, fiind împrumutate contra plată, cărțile sunt atât de solicitate. Dacă oamenii sunt gata să plătească accesul la lectură, evident că lectura nu este o cauză pierdută.

Lectura oferă șanse egale pentru cunoaștere și dezvoltare, care este esența existenței conștiente. Este un motiv serios pentru toți actorii responsabili de organizarea lecturii de a-și consolida eforturile și a pune umărul la această înălțătoare lucrare.

Din adânc de secole, Goethe, considerat unul dintre cei mai deștepți oameni care au trăit vreodată, îndeamnă: „Să nu lași să treacă o zi fără să auzi, să vezi sau să citești ceva frumos”. Acest îndemn trebuie să fie o permanență a existenței noastre. Liderii și formatorii de opinie de pe acest segment al științei și culturii au datoria și responsabilitatea de a multiplica și promova continuu acest mesaj.

„Noi avem obligația de a spune politicienilor noștri ce vrem, de a vota împotriva politicienilor, din orice partid ar fi, care nu înțeleg valoarea lecturii în crearea de cetățeni valoroși, care nu vor să acționeze pentru a păstra și proteja cunoașterea și a încuraja educația. Nu este o problemă a partidelor politice. Este o problemă a umanității noastre comune.” (Neil Gaiman)

Conform datelor Camerei Naționale a Cărții, anual se publică în Republica Moldova în jur de 2500 de titluri de cărți și broșuri. În ultimii doi ani, această cifră a rămas constantă, dar este în descreștere în comparație cu 2014/2015, când s-au tipărit 2724, respectiv 2700 de titluri.

Pentru ameliorarea acestei descreșteri, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării inițiază Programul pentru editarea cărții naționale, în cadrul căruia se selectează, editează și achiziționează cărți naționale cu mijloacele

financiare prevăzute în bugetul de stat. În cadrul acestui program s-au editat, în 2013, 44 de titluri de carte; în 2014 – 52; în 2015 – 89; în 2016 – 71; în 2017 – 74; în 2018 – 94 de titluri. În 2019, pentru acest proiect au fost planificați 5.000.000 de lei.

Referințe bibliografice:

1. 10 obiceiuri pe care cei SĂRACI ar trebui să le împrumute de la cei BOGAȚI [online]. [citat 08.01.19]. Disponibil: <https://bani.md/10-obiiceiuri-pe-care-cei-saraci-ar-trebuie-sa-le-imprumute-de-la-cei-bogati--37641.html>.
2. 5 Surprisingly Simple Habits of Rich People [online]. [citat 15.01.19]. Disponibil: <https://www.fool.com/investing/2018/11/03/5-surprisingly-simple-habits-of-rich-people.aspx>.
3. ACESTE obiceiuri vă împiedică să deveniți bogați [online]. [citat 09.01.19]. Disponibil: <https://www.capital.ro/dupa-cinci-ani-de-studiere-a-milionarilor-am-aflat-ca.html>.
4. AI CARTE, ai parte. Cum și în ce fel secretul succesului poate fi lectura asiduă [online]. [citat 10.01.19]. Disponibil: <https://joblist.md/ru/news/cariera/ai-carte-ai-parte-cum-si-in-ce-fel-secretul-succesului-p poate-fi-lectura-asidua>.
5. BOOKS benefit behavior, learning [online]. [citat 4.02.19]. Disponibil: <https://www.wibw.com/content/news/Books-benefit-behavior-learning-484887261.html>.
6. BOOKSTER: În 2018 au fost împrumutate 2 milioane de cărți. În medie, un angajat împrumută și citește peste 13 cărți și articole pe an [online]. [citat 17.01.19]. Disponibil: https://www.forbes.ro/bookster-2018-au-fost-imprumutate-2-milioane-de-carti-medie-un-angajat-imprumuta-si-citeste-pest-13-carti-si-articole-pe-132739?fbclid=IwAR1L3EL_7aydd9aPtcq-TODi_mqSyyVvILKi-mAzOnC3Va82Ym6IjA2_qaY.

7. CITITORII trăiesc mai mult, spun cercetătorii de la Yale [online]. [citată 22.01.19]. Disponibil: <https://www.bookaholic.ro/cititorii-traiesc-mai-mult-spun-cercetatorii-de-la-yale.html>.
8. CIUREA, Vlad. „Cititul, întâlnirile cu oameni dragi, muzica bună, ciocolata, dar mai ales dansul țin creierul sănătos” [online]. [citată 12.01.19]. Disponibil: <https://www.libertatea.ro/stiri/neurochirurgul-vlad-ciurea-cititul-intalnirile-cu-oameni-dragi-ciocolata-tin-creierul-sanatos-2194535>.
9. CUM a evoluat cititul de-a lungul a 5000 de ani [online]. [citată 24.01.19]. Disponibil: <https://hyperliteratura.ro/cum-a-evoluat-cititul-de-a-lungul-a-5000-de-ani/?fbclid=IwAR2uJrSTnEwvjVclh0qDIeBsSVdIt4NLsgXwjcT0h3CAAVBe60IJ7C9EsWM>.
10. DE CE Moldova este țara cu cei mai nefericiți oameni din lume? [online]. [citată 23.01.19]. Disponibil: <http://unica.md/monden/stiri-de-acasa/de-ce-este-moldova-tara-cu-cei-mai-nefericiti-oameni-din-lume/>.
11. HOME Reading Environment and Brain Activation in Preschool Children Listening to Stories [online]. [citată 10.01.19]. Disponibil: <http://pediatrics.aappublications.org/content/136/3/466>.
12. GRIGORESCU, Denis. De ce este cititul înainte de culcare unul dintre cele mai bune somnifere [online]. [citată 14.01.19]. Disponibil: https://adevarul.ro/locale/pitesti/de-cititul-culcareunul-cele-mai-bune-somnifere-1_5c473bf9df52022f75e39b34/index.html.
13. „Lectura este o formă de fericire”. Interviu cu Oana Boca (Stănescu) [online]. [citată 17.01.19]. Disponibil: <http://www.suntparinte.ro/lectura-este-o-forma-de-fericire-interviu-cu-oana-boca-stanescu>.
14. MOLDOVENII – printre cei mai nefericiți oameni din lume [online]. [citată 17.01.19]. Disponibil: <https://www.moldova.org/moldovenii-printre-cei-mai-nefericiti-oameni-din-lume-120473-rom>.
15. REGULA celor cinci ore folosită de cei mai bogați oameni din lume [online]. [citată 15.01.19]. Disponibil: <http://gandul.md/regula-celor-cinci-ore-folosita-de-cei-mai-bogati-oameni-din-lume>.

16. Un bărbat a devenit milionar după ce a studiat viețile a 1.200 de oameni foarte bogați. A descoperit că toți au un lucru în comun [online]. [citată 04.01.19]. Disponibil: <https://www.gandul.info/financiar/un-barbat-a-devenit-milionar-dupa-ce-a-studiat-vietile-a-1-200-de-oameni-foarte-bogati-a-descoperit-ca-toti-au-un-lucru-in-comun-14689358>.